

„Ma-Ma-Magritte”

Trebuie să ajungi la o anumită stare de identitate cu lumea unui pictor pentru a simți nevoia să îl pui în scenă. Horațiu Mihaiu – jumătate, plastician–jumătate om de teatru – tocmai a încheiat o „trilogie a avangardei care a început în urmă cu un deceniu cu Piet Mondrian la Teatrul Național din Cluj-Napoca, a continuat cu Picasso și se încheie, iată, la Sfintu Gheorghe (Teatrul „Andrei Mureșanu”), cu René Magritte. După cum Magritte scria deasupra unui tablou reprezentând un măr „*ceci n'est pas une pomme*” (sau, în cazul celebrei pipe, „*ceci n'est pas une pipe*”), Horațiu Mihaiu ne previne și el că „*ceci n'est pas un spectacle*”. El nu face spectacole, ca să nu intre în concurență cu regizorii titrați, ci *eseuri vizuale*. Important este că pictura îi inspiră reprezentații teatrale mai mult decât literatura. Acest adevăr se vede și în acest fascinant spectacol, **MaMaMagritte**, despre René Magritte, pictor modern al cărui univers este inepuizabil, artist pe care puțini îl pot cuprinde, motiv pentru care ne bâlbâim când îi rostim numele, astfel că în loc de Magritte spunem, ca Horațiu Mihaiu, „*Ma-Ma-Magritte*”. Dar nu despre o bâlbâială este vorba, ci chiar de *mama* lui Magritte care s-a sinucis lăsându-l pe artist cu una dintre marile obsesii ale vieții și artei sale. Mama pictorului a devenit, de altfel, unul dintre personajele importante ale spectacolului creat de Horațiu Mihai, celălalt fiind propria soție, Georgette. Este o bucurie să vezi în mișcare obiectele imposibile desenate de Magritte, copacii ninși (*Jockeyul pierdut*), umbrela cu pahar, (*Vacanța lui Hegel*) sau tuba incendiată (*Descoperirea focului*) dar mai ales celebrele ferestre (două dintre ele se numesc, nici mai mult, nici mai puțin decât *Condiția umană*, alta *Magie neagră*), pe care spectacolul le proiectează în fundal. În dosul lor, o lume în mișcare înfățișată cu brio de actorii teatrului pe care mă simt dator să îi amintesc de-a valma, nefiind expusă o distribuție pe personaje, mergând pe ghicite în câteva cazuri: Florin Vidamski (*René Magritte*), Nadia Samarghitan (*Georgette*), Mona Codreanu, Ileana Surdu, Fatma Mohamed, Camelia Paraschiv, Ioana Costea, Sebastian Marina, Daniel Rizea, Mircea Silaghi. Ei nu sunt doar foarte bine antrenați (mișcarea este concepută de András Lorant), ci și foarte buni actori de text. Pe unii dintre ei (Fatma Mohamed, Ileana Surdu) am avut ocazia să-i admir în lectura piesei *Cats* sau *Ah, ce familie drăgălașă* de Radu Țuculescu, programată în zilele „Festivalului formelor teatrale alternative”. Este de mirare că Horațiu Mihaiu nu a descoperit subiectul scenariului în înseși picturile lui Magritte care, în cele mai multe cazuri sunt foarte narative (deci „se pot povesti”) și a trebuit să apeleze la texte alogene scrise de Octavian Paler ce nu au acea relație de organicitate cu lumea pictorului belgian. Amintirile din copilărie ale lui Paler nu au absolut nimic din demonismul halucinant al lui Magritte, astfel că întreg spectacolul este construit (la nivel literar, cel puțin) pe o eroare. Nimic din viața și opera lui Paler nu seamănă cu cele ale lui Magritte, în afară, poate, de numele Georgette, dar e prea puțin. Cred, mai degrabă, că împrejurarea ține de un eveniment din viața spirituală a regizorului: Horațiu Mihaiu a suprapus două exerciții de admirație simultane, unul pentru Magritte, celălalt pentru Paler. Astfel, comentariul este sub nivelul obiectului comentat. Ce legătură are Magritte cu preferințele lui Octavian Paler care nu iubește bețivii și folclorul? Eseul vizual al lui Mihaiu putea foarte bine să se bazeze fie,

cum spuneam, pe narativitatea picturilor lui Magritte, fie pe texte poetice suprarealiste, poate chiar cele tipărite pentru prima dată la Unitext sub îngrijirea lui Ion Cazaban. Dar, dacă impactul s-a produs și am fost obligați să-l admirăm pe Magritte cu vorbele laice ale lui Paler, nu ne mai rămâne decât să-l vedem pe Paler pictând cu pensula lui Magritte. Dar, dacă trecem peste stratul lexical al spectacolului, nu ne rămâne decât admirația pentru scenele de *coreo-mimă* inventate de regizor pe o muzică de superjazz selecționată de Virgil Mihaiu. Dar să admitem că picturile lui René Magritte sau, oricum, spiritul lor, a fost admirabil pus în mișcare.

Teatrul „Andrei Mureșanu“, Sfântu Gheorghe – MaMaMagritte. Adaptare după *Viața pe un peron* **de Octavian Paler. Regia, decoruri, costume: Horațiu Mihaiu. Mișcarea scenică** **András Lorant. Cu: Florin Vidamski, Nadia Samarghitean, Mona Codreanu, Ileana Surdu, Fatma Mohamed, Camelia Paraschiv, Ioana Costea, Sebastian Marina, Daniel Rizea, Mircea Silaghi. Data premierei: 10 iunie 2006.**